

Oberoende är inte till salu - exemplet Honduras

Oberoende är inte till salu - exemplet Honduras

Lilla, fattiga Honduras står upp mot multinationella jätteföretag.

Den 2 april steg USA:s president Donald Trump upp på podiet i Vita husets rosenträdgård för att tillkännage "Befrielsedagen" ? en serie exempellösa unilaterala tullar som, sa Trump, "för alltid kommer att bli ihågkomna som dagen då den amerikanska industrin återföddes, dagen då Amerikas öde återtogs och dagen då vi började göra Amerika rikt igen."

Hans ord syftade alltså på de handelsåtgärder som vidtogs på "Befrielsedagen" för att befria USA från det skadliga inflytandet från utländska ekonomiska makter. "I årtionden har vårt land plundrats, skövlat och exploaterats av nationer nära och fjärran, både vänner och fiender", sa Trump.

Den smärtsamma ironin är dock att Trumps ekonomiska politik har utformats just för att upprätthålla landets plundring, exploatering och skövling av sina egna grannationer. ?Befrielsedagen? må ha försökt skriva om reglerna för global handel, men bara för att säkra ett nytt århundrade av amerikansk överhöghet på bekostnad av utvecklingsländer som kvävs av tullar, sanktioner, blockader och historiskt höga nivåer av ohållbar statsskuld.

Men i söder rör sig en motrörelse: den demokratiska återuppbyggnaden av den globala ekonomin. Från Latinamerika till Afrika börjar stater återta suveränitet över resurser, investeringar och utvecklingspolitik ? och utmanar den arkitektur som håller folken i söder underordnade utländskt kapital.

Ingenstans är denna kamp tydligare än i den centralamerikanska nationen Honduras.

Sedan president Xiomara Castro tillträdde har landet ställts inför 16 investererstämningar värda 13,5 miljarder dollar (mer än 35 % av BNP) vid Världsbankens internationella centrum för lösning av investeringstvister (ICSID) ? för att ha omintetgjort ett USA-stött experiment som syftade till att dela upp honduranskt territorium i privata företagsförmögenheter.

Honduras president Xiomara Castro

I hjärtat av striden ligger Próspera, en privat företagsenklav på ön Roatán. Próspera, som föddes i kölvattnet av militärkuppen 2009, fick makten att skriva sina egna lagar, upprätthålla sina egna domstolar och till och med ta ut sina egna skatter ? en libertariansk utopi för investerare, en dystopi för honduransk demokrati. När Xiomara Castros regering och kongress upphävde ZEDE-ramverket 2022 ? och när Högsta domstolen upphävde det igen 2024 ? svarade Próspera med en av de största företagsrättsliga stämningarna i historien.

Men Honduras ger sig inte. Förra veckan sammankallade justitieminister Manuel Antonio Díaz Galeas Progressiva Internationalen till ett internationellt seminarium i Tegucigalpa under parollen «Recuperar la soberanía», ?Att återta suveräniteten?. Jurister, ekonomer och politiska ledare från hela världen samlades för att kartlägga alternativ till ett system som straffar demokratier och belönar företagsutpressning. ?Suveränitet innebär att vår värdighet som nation inte är till för förhandling?, sade Luis Redondo, president för Honduras nationalkongress.

Seminariet öppnades av Díaz Galeas, som bekräftade att staten skulle försvara Honduras suveränitet med ?ansvar och beslutsamhet?, i linje med president Castros åtagande att skydda nationell värdighet samtidigt som man säkerställer transparent ekonomisk styrning. Varje investerarkrav, sa Díaz Galeas, ?är ett slagfält för det honduranska folkets välbefinnande.?

Internationella röster samlades på Honduras sida. Bland dem fanns professor Jeffrey Sachs vid Columbia University, som reste till Tegucigalpa för att delta i seminariet och hålla möten på hög nivå med president Castro, hennes finans- och skatteministrar och det styrande partiet Libres presidentkandidat Rixi Moncada. Vid presskonferensen kallade Sachs skiljedomsregimen ett utpressningsverktyg och avfärdade påståendena mot Honduras som ?ett skämt?. Han berömde regeringen för att ha hittat rätt balans: att välkomna investeringar, men på de villkor som införs av lagar, förordningar och demokratiska krav från dess folk.

Jeffrey Sachs fortsatte: ?Strävan efter ekonomisk suveränitet är inte bara en honduransk fråga, utan en som länder över hela världen står inför. Honduras kanske behöver utländska investerare, men det behöver inte utländska inkräktare. Denna region har plågats av utländska investerare som är kränkande, auktoritära och knutna till USA:s makt ? inte bara i 10 eller 20 år, utan i 200. Mäktiga företag knutna till mäktiga advokatbyråer i Washington, i sin tur knutna till mäktiga individer på platser som utrikesdepartementet, har haft fria tyglar att störta regeringar och ingripa som de anser lämpligt... Det är synd att de multilaterala institutioner som har i uppdrag att leda agendan för hållbar utveckling är värdar för en process som ISDS som inte är något annat än ett övergrepp.?

Andra internationella deltagare inkluderade Lisa Sachs och Ladan Mehranvar från Columbia Center on Sustainable Investment, Iza Camarillo från Global Trade Watch (Mexiko), Christian Pino, tidigare verkställande direktör för Ecuadors CAITISA, och Andrés

Arauz, tidigare ecuadoriansk minister och medlem av Progressive Internationals kabinett. Tillsammans dokumenterade de tillsammans med honduranska ledare skadligheten av tvistsystemet mellan investerare och stater och främjade juridiska och politiska alternativ som sätter människor före vinst.

För Honduras kunde insatserna inte vara högre. Att avskaffa ZEDE, återkalla ICSID-medlemskapet och konfrontera Próspera i öppet trots är att ställa en liten nations suveränitet mot det globala kapitalets tyngd. Men genom att göra det har Honduras blivit en referenspunkt för världen.

Lärdomen är enkel: det Honduras motsätter sig i Roatán är vad det globala syd måste motstå överallt ? från Washingtons tullkrig till Bryssels "riskminskning". Var och en är ett verktyg för att säkra det Globala Syds underordning till Nord, för att tvinga regeringar till underkastelse och förvägra folk deras rätt till självbestämmande.

Som Luis Redondo förklarade: "Avskaffandet av ZEDE befäster den nationella suveräniteten som en historisk triumf för det honduranska folket." Suveränitet är inte en slogan. Det är, med hans ord, "djupt mänskligt".

Det är andan bakom Honduras Resiste ? kampanjen som lanserades av Progressive International tillsammans med honduranska rörelser 2023 efter att Próspera lämnat in sitt krav på 10,7 miljarder dollar. Kampanjen har fört budskapet om honduransk suveränitet till världen: att inget företag kan stå över ett folks vilja, och ingen domstol kan utplåna deras rätt till självbestämmande.

I takt med att Honduras går vidare från motstånd till återuppbyggnad, kommer Progressiva Internationalen att fortsätta att samla solidaritet bakom sin kamp ? och att koppla den till den bredare kampen i hela södern för att bygga en demokratisk global ekonomi som försvarar suveränitet, värdighet och liv mot företags- och imperialmakt.

Från Tegucigalpa till Delhi, från Bogotá till Johannesburg, måste budskapet till Trump vara detsamma: vår suveränitet är inte till salu.

Sovereignty Is Not for Sale

Progressive International 250825 (ZT)

Gillar du det Svensk-Kubanska Föreningen gör?

Vill du bidra till kampen mot den omänskliga blockaden?

Swisha en tjuga eller valfri summa till

123 589 0975 eller pg 40 54 11 -0

Ett ännu mer betydelsefullt stöd är medlemskap!

Ange namn, e-post, adress och skicka 300 kr för ett års medlemskap

(150 kr för pensionärer, arbetslösa och studerande) Samma swish som ovan.